

OBSAH

I. OBECNÉ ASPEKTY BOLESTÍ HLAVY

1	Historický přehled o bolestech hlavy	12
2	Diagnostika bolestí hlavy	16
2.1	Primární bolesti hlavy	16
2.2	Sekundární bolesti hlavy	16
2.3	Anamnéza u bolestí hlavy	17
2.4	Fyzikální vyšetření	24
2.5	Neurologické vyšetření	25
2.6	Pomocná vyšetření.	25

II. MIGRÉNA

3	Epidemiologie, vliv na jedince a společnost	30
3.1	Epidemiologie	30
3.2	Vliv na jedince a společnost	31
4	Klinický obraz	33
4.1	Prodromy	33
4.2	Aura	33
4.3	Bolest.	36
4.4	Pozáchvatové období.	38
4.5	Komplikace migrény	38
4.6	Epizodické syndromy, které mohou být v souvislosti s migrénou (dříve dětské periodické syndromy)	39
5	Komorbidity migrény	41
5.1	Migréna a ischemické cévní mozkové příhody	41
5.2	Migréna a epilepsie	42
5.3	Migréna a roztroušená skleróza.	43
5.4	Migréna a koronární srdeční choroba	44
5.5	Migréna a kongenitální srdeční defekty	44
5.6	Migréna a psychiatrické komorbidity	45
5.7	Migréna s komorbidní bolestí	45
5.8	Migréna a imunologické nemoci	46
5.9	Význam komorbidit pro praxi	46

6	Patofyziologie migrény	49
6.1	Korová šířící se deprese	49
6.2	Trigeminovaskulární systém	55
6.3	Význam serotoninu	61
6.4	Význam magnesia	63
6.5	Nevyřešené otázky	63
6.6	Genetika	64
7	Provokační faktory	69
7.1	Faktory nepotravinové	69
7.2	Faktory potravinové	70
7.3	Léky	71
7.4	Hormonální faktory	71
7.5	Vlastní zkušenosti s provokačními faktory	74
8	Farmakoterapie migrény	76
8.1	Léčba akutního záchvatu	76
8.2	Léčba status migrenosus	85
8.3	Profylaktická léčba	87
8.4	Léčba menstruační migrény	98
8.5	Léčba v těhotenství a při laktaci	100
8.6	Léčba migrény u dětí a adolescentů	104
8.7	Léčba migrény v budoucnu	105

III. OSTATNÍ PRIMÁRNÍ BOLESTI HLAVY

9	Tenzní typ bolesti hlavy	116
9.1	Klinický obraz a formy	116
9.2	Epidemiologie a společenský význam	116
9.3	Patofyziologie	117
9.4	Léčba	119
10	Trigeminové autonomní bolesti hlavy	124
10.1	Cluster headache	127
10.2	Paroxysmální hemikranie	142
10.3	Krátce trvající jednostranné neuralgiformní bolesti hlavy	144
10.4	Hemicrania continua	146
11	Další primární bolesti hlavy	151
11.1	Primární bodavá bolest hlavy	151
11.2	Primární bolest hlavy při kašli	152
11.3	Primární bolest hlavy při cvičení	153
11.4	Primární bolest hlavy spojená se sexuální aktivitou	154
11.5	Hypnická bolest hlavy	155

11.6	Primární thunderclap headache nebo-li primární prudce nastupující (blesková) bolest hlavy	156
11.7	Nové denní trvalé bolesti hlavy	157
11.8	Numulární bolest hlavy	159
11.9	Bolest hlavy vyvolaná chladovými podněty	160
11.10	Bolest hlavy vyvolaná vnějším tlakem na hlavu	160

IV. SEKUNDÁRNÍ BOLESTI HLAVY

12	Bolest hlavy v souvislosti s úrazem hlavy a/nebo krku	164
12.1	Poúrazové bolesti hlavy	164
12.2	Bolest hlavy v souvislosti s whiplash injury	167
12.3	Bolest hlavy v souvislosti s traumatickým intrakraniálním hematomem	167
12.4	Bolesti hlavy po kraniotomii	171
13	Bolesti hlavy v souvislosti s cévním onemocněním v kraniální nebo cervikální oblasti	172
13.1	Bolest hlavy v souvislosti s ischemickou cévní mozkovou příhodou	172
13.2	Bolest hlavy v souvislosti s tranzitorní ischemickou atakou	173
13.3	Bolest hlavy v souvislosti s intracerebrálním krvácením	175
13.4	Bolest hlavy v souvislosti se subarachnoidálním krvácením	177
13.5	Bolest hlavy v souvislosti s cévní malformací bez ruptury	180
13.6	Bolest hlavy v souvislosti s vaskulitidou	184
13.7	Bolest hlavy při postižení krkavice nebo vertebrální arterie	195
13.8	Bolest hlavy v souvislosti s mozkovou žilní trombózou	201
13.9	Bolest hlavy v souvislosti s dalším intrakraniálním cévním postižením	202
14	Bolest hlavy v souvislosti s nitrolebním postižením jiné než cévní etiologie	207
14.1	Bolest hlavy v souvislosti se zvýšením tlaku likvoru	207
14.2	Bolest hlavy v souvislosti se snížením tlaku likvoru	211
14.3	Bolest hlavy v souvislosti s neinfekčním zánětlivým onemocněním	215
14.4	Bolest hlavy v souvislosti s nitrolebním nádorem	219
14.5	Bolest hlavy v souvislosti s intrathekální injekcí	224
14.6	Bolest hlavy v souvislosti s epileptickým záchvatem	225
14.7	Bolest hlavy v souvislosti s Arnoldovou-Chiariho malformací typu I	227
14.8	Syndrom přechodné bolesti hlavy a neurologického deficitu s lymfocytózou v likvoru (HaNDL)	228

15	Bolest hlavy v souvislosti s užitím farmakologicky účinné látky nebo s jejím vysazením	232
15.1	Bolest hlavy vyvolaná akutním podáním látek nebo akutním vystavením jejich účinku	232
15.2	Bolest hlavy z nadužívání (abúzu) léčiv	237
15.3	Bolesti hlavy jako nežádoucí účinek chronického užívání léčiv	243
15.4	Bolest hlavy vyvolaná vysazením farmakologicky účinných látek	243
16	Bolest hlavy v souvislosti s infekcí	247
16.1	Bolest hlavy v souvislosti s intrakraniální infekcí	247
16.2	Bolest hlavy v souvislosti s celkovou (systémovou) infekcí	257
16.3	Bolest hlavy v souvislosti s infekcí HIV (AIDS)	257
16.4	Chronická postinfekční bolest hlavy	259
17	Bolest hlavy v souvislosti s poruchami homeostatických mechanismů	262
17.1	Bolest hlavy v souvislosti s hypoxií a/nebo hyperkapnií	262
17.2	Dialyzační bolest hlavy	265
17.3	Bolest hlavy v souvislosti s hypertenzí	266
17.4	Bolest hlavy v souvislosti s hypotyreózou	272
17.5	Bolest hlavy v souvislosti s hladověním	272
17.6	Bolest hlavy v souvislosti s ischemickou chorobou srdeční	272
18	Bolest hlavy nebo v obličeji v souvislosti s neúrazovým postižením lebky, krku, očí, uší, nosu, paranazálních dutin, zubů nebo dutiny ústní	275
18.1	Bolest hlavy v souvislosti s postižením lebečních kostí	275
18.2	Bolest hlavy v souvislosti s postižením krku	275
18.3	Bolest hlavy v souvislosti s onemocněním očí	277
18.4	Bolest hlavy v souvislosti s postižením ušních struktur	280
18.5	Bolest hlavy v souvislosti se zánětem nosu a/nebo paranazálních dutin	280
18.6	Bolest hlavy v souvislosti s postižením zubů, čelistí a dalších struktur dutiny ústní	281
18.7	Bolest hlavy nebo v obličeji v souvislosti s postižením čelistního kloubu	282
19	Bolest hlavy v souvislosti s duševní (psychiatrickou) poruchou	284
19.1	Bolest hlavy v souvislosti se somatizační poruchou	284
19.2	Bolest hlavy v souvislosti s psychotickou poruchou	284

V. KRANIÁLNÍ NEURALGIE, CENTRÁLNÍ A PRIMÁRNÍ BOLESTI V OBLIČEJI A DALŠÍ BOLESTI HLAVY

20	Kraniální neuralgie a bolest v obličeji z centrálních příčin	288
20.1	Neuralgie trigeminu	288
20.2	Neuralgie nervus glossopharyngeus	292
20.3	Neuralgie nervus intermedius	292
20.4	Neuralgie nervus laryngeus superior	293
20.5	Nazociliární (Charlinova) neuralgie	293
20.6	Supraorbitální neuralgie	293
20.7	Okcipitální neuralgie	294
20.8	Syndrom krk-jazyk	294
20.9	Syndrom červeného ucha	295
20.10	Optická neuritida	295
20.11	Okulární diabetická neuropatie	296
20.12	Bolest hlavy nebo v obličeji v souvislosti s herpes zoster	296
20.13	Tolosův-Huntův syndrom	298
20.14	Oftalmoplegická migréna	299
20.15	Bolest v obličeji z centrálních příčin	299
20.16	Bolest v obličeji v souvislosti s roztroušenou sklerózou mozkomíšní	300
20.17	Perzistující idiopatická obličejová bolest (atypická obličejová bolest)	301
	Přehled použitých zkratk	303
	Seznam ilustrací	305
	Medailonek autora	307
	Rejstřík	308